49ste Jaargang No. 94 (590)

NATURA

Maandblad der Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging

Redacteur: J. Daams, Jac. Oppenheimstraat 22, Eindhoven
Leden-Administrateur: Dr Joh. H. van Burkom, Jachtlaan 134, Apeldoorn
Penningmeester: F. Ruinen, Velperweg 145 G, Arnhem, Giro No. 103855
Abonnementsprijs voor niet-leden f 5.— per jaar.

De Tongvaren (Phyllitis Scolopendrium)

De mooiste groeiplaats van deze varen in ons land was die bij Vrouwepolder op Walcheren. Daar vond ik in 1915, of het mag '16 geweest zijn, niet minder dan tachtig prachtige planten aan de rand van een greppel. Jarenlang hebben ze daar nog gestaan maar na de inundatie was er natuurlijk niets meer van over. En als deze niet gekomen was had men de weg daar ter plaatse wel eens moeten verbreden of had men de greppel wel eens „netjes" schoongemaakt. We moeten ons ook niet voorstellen, dat een dergelijke groeiplaats, buiten het optimum dat in Ierland ligt, altijd gunstig blijft voor een tamelijk kieskeurige soort. De eisen, die deze stelt, zijn: schaduw, niet al te strenge winterkoude, niet te droge zomers en tamelijk voedselrijke grond. In uiterst West-Europa, maar ook in de dalen van de Amblève en de Ourthe in de Ardennen zijn deze condities aanwezig en is de Tongvaren dan ook een algemene plant.
In ons land hoeft er maar heel weinig te gebeuren, als b.v. de normale successie van de vegetatie, of een soort als deze vindt er geen gunstige omstandigheden meer en dan kan zij de concurrentie tegen andere planten niet volhouden.
Het aantal groeiplaatsen in ons land is niet zo gering geweest: in Zuid-Limburg, Brabant (in oude putten waar het 's zomers koel is), op Voorne (langs een greppel en in een duinstruweel), bij Capelle aan de IJssel, Haarlem (grachtmuur), Hoorn (tussen basaltstenen langs de zee) en op Texel (duinstruweel). Al die groeiplaatsen bestonden uit veel minder exemplaren dan vroeger bij Vrouwepolder, meestal maar enkele bijeen.
Ook werd een kerkje op Wieringen genoemd en toen ik deze zomer daar eens ging kijken had ik zo ver in het noorden hoogstens enkele exemplaren verwacht. Eerst vond ik dan ook niets; ging door een smal poortje en weer teruggaand zag ik tot mijn niet geringe verbazing onder een Vlierstruik een 25-tal prachtige sterke planten, alle dicht opeen en een 25-tal jonge zaailingen er vlakbij, maar alle onder de bescherming van dezelfde Vlierstruik. Ook een Mannetjesvaren stond er, evenals op een groeiplaats op Voorne. De bescherming van die Vlierstruik kan hoogstens bestaan hebben tegen uitstraling van nachtelijke koude. De zon komt aan die noordzijde toch nergens. De wind heeft ook weinig toegang in deze ingebouwde omgeving en zo hebben we hier aan de periferie van het verspreidingsgebied de mooiste nu bekende groeiplaats in ons land.

Tongvaren op Wieringen
Foto Mej. S. de Boer

Er is grote kans op, dat dit zo blijft, want de veranderingen van de vegetatie op een muur voltrekken zich veel langzamer dan langs één of andere greppel of in een duinstruweel.
De kans, dat een „liefhebber" de planten er afhaalt, is ook niet groot, want dan zou hij een ladder moeten lenen, die hem zeker geweigerd zou worden. Want later hoorde ik van de heer Houtman, die ik erover schreef, dat men van achter een raam mijn doen en laten bespied heeft en zeker ingegrepen zou hebben, als ik iets anders gedaan zou hebben dan het maken van foto's. Ook vertelde hij mij, dat de plant er al lang staat.
Iets wat de groeiplaats wel kwaad kan doen is een extra strenge sneeuwloze winter.
Het is niet uitgesloten dat zich van hieruit sporen verspreiden, zodat zich elders in Noord-Holland, hetzij in een duinbos, hetzij op een oude muur, zich jonge planten zouden kunnen vestigen.
Op Voorne is deze plant bij gemeenteverordening beschermd. Dit is maar al te nodig gebleken, want een onverstandige liefhebber heeft de laatste plant van een oude groeiplaats meegenomen. Toen ik hem daarover onderhield had hij als excuus dat een ander dit wel gedaan zou hebben, als hij het niet gedaan had. Ook op de groeiplaats in het natuurmonument zijn de planten niet veilig, want iedere winter worden ze door konijnen afgevreten, hetgeen de verspreiding van de sporen niet ten goede komt.
Bovengenoemde verordening geeft toch wel enige steun aan hen, die bescherming van de flora voorstaan, want zelfs de eigenaar van de grond van een groeiplaats mag de planten er niet uithalen.
Mijn foto's zijn te kort belicht met het donkere weer, maar Mej. de Boer uit Amsterdam heeft een betere gemaakt, waar de jonge planten ook op zichtbaar zijn.
Rockanje. *C. Sipkes.*

De „U.I.P.N." en de Technische Natuurbeschermingsconferentie te 's-Gravenhage

Op initiatief van de „Schweizerischer Bund für Naturschutz" is na de tweede wereldoorlog weer internationaal contact opgenomen op het gebied van de natuurbescherming. Dit leidde achtereenvolgens tot een informatieve bespreking in 1946 in Zwitserland, de conferentie te Brunnen in 1947, en tot de oprichting van de „Union Internationale pour la Protection de la Nature" in 1948 in Fontainebleau. Pas in 1948 kon overeenstemming bereikt worden